

מביאים נחמה

נחמה ונחמיה פריאל מאילת, הורים לתשעה ילדים, תרמו כל אחד מהם כליה והצילו את חייהם של שני אנשים שלא הכירו • בראיון מרגש הם מדברים על ההחלטה שהדהימה את בני משפחתם • ומבקשים להעביר מסר חשוב: "זה מרגש כמעט כמו להביא ילד לעולם" • מאיר אוחיון // 36

התרומה הכפולה של נחמה ונחמיה

בני הזוג נחמה ונחמיה פריאל מאילת, הורים לתשעה ילדים, החליטו לתרום כליה ולהציל את חייהם של שני אנשים שלא הכירו לפני כן. ראשונה הייתה נחמה שנותחה לפני כשש שנים ובאחרונה גם בעלה נחמיה עבר את התהליך. כעת בני הזוג קוראים לעוד אילתים לתרום ולהעניק למישהו את המתנה הגדולה מכולן. "הסיכון בתרומת כליה הוא יותר נמוך מאשר לנסוע בכביש הערבה", הם אומרים

מאיר אוהיון / צילום: עדי לב, פרטיים

יותר בריאה עכשיו

נחמה החלה להתעניין בתרומת כליה אלטרואיסטית כעשור לפני התרומה. "באותה תקופה התלהבתי מהרעיון, אבל אז הייתי עדיין בתקופת הריונות ולידות, וידעתי שזה לא מומלץ תוך

היה גידול סרטני והיה צריך להסיר את אותה כליה".

לפני כשש שנים נחמה תרמה לו את הכליה שלה, התרומה הרביעית שהוא קיבל.

את בקשר עם הנתרם?

"הוא הגיע כמה פעמים לבקר באילת, אני ביקרתי אצלם פעם אחת בבית, ואנחנו בקשר טלפוני רציף וסוג של משפחה. גם עשינו אני והתלמידות שלי שיחת זום איתו והוא מספר שהוא לא יכול היה לאכול מוצרים בסיסיים כמו עגבנייה. הוא היה מוגבל מאוד בשנים שעשה דיאליזות. צריך לזכור שאדם שעושה טיפולי דיאליזות הולך אחרי כמה שנים לעולמו רק מהדיאליזות".

נחמה ונחמיה פריאל, בני זוג מאילת בשנות החמישים לחייהם, החליטו לעי-שות מעשה שלא רבים מסכימים לעי-שות: לתרום כליה לאדם זר לחלוטין ולהציל את חייו.

לפני כשש שנים נחמה (55), מורה באולפנה "תהילת ישראל", הייתה הראשונה שתרמה כליה, ובהשראתה גם נחמיה (57) החליט לתרום כליה לפני כשנה. בכך שניהם קיימו את המצווה "המציל נפש אחת כאילו הציל עולם ומלואו".

המטרה העיקרית של בני הזוג פריאל היא להציל חיים וגם לגרום לעוד אנשים לתרום כליה. "אנשים מחכים וצריכים ואפשר לדאוג להם", הם מדגישים בראיון משותף.

כמו משפחה

הסיפור של הנתרם של נחמה, יוסף כהן, בשנות ה-40 לחייו, אינו פשוט כלל. "בגיל שנתיים הוא התייבש בים וכתוצאה מכך הכליות נפגעו והוא הפך לנכה המרותק לכיסא גלגלים עד היום", היא מספרת. "אמא שלו תרמה לו כליה כשהוא היה בן שנתיים וחצי, זו הייתה אחת התרומות הראשונות בארץ לילד כל כך צעיר. הכליה החזיקה כמה שנים. לאחר מכן אבא שלו תרם לו כליה שגם החזיקה מספר שנים. התרומה השלישית הייתה תרומה מאדם מת שבקבותיה

נחמיה פריאל: "זו חוויה יוצאת דופן ומרוויחים מזה מזה מודעות לבריאות, מרוויחים את החוויה, ומרוויחים את הזכות שהצלת אדם"

נחמיה ונחמה פריאל.
"אמרתי לעצמי לי
יש שתי כליות, אחת
לי ואחת למי שצריך"

זקוק באותה תקופה לתרומת כליה".
נחמה פנתה לאשתו של הרב הבר.
"שאלתי אותה כל מיני שאלות ואחת
מהן הייתה האם זה מוסרי שאני כאמא
לילדים קטנים אתרום כליה, ומה אם לא
תהיה להם אמא. אז היא ענתה לי שגם
הלידות שעברתי הן מסוכנות, ושכל
סיפור התרומה הוא סיכון מאוד קטן".
נוסף על כך, הפנו הרב הבר ואשתו
את נחמה לאתר האינטרנט שלהם שבו
מוצגים מאמרים וסטטיסטיקות המוכיחי
חיים שהסיכון לתורם הוא כמעט אפסי.
"אחרי שנחשפתי לכל הנושא, זה קצת
הוריד לי את החששות שהיו לי בעניין
המוסרי, והלכתי על זה", מספרת נחמה.
לפני הניתוח התבקשה נחמה לנסוע
כמה פעמים למרכז לצורך בדיקות
רפואיות ווערות.
"לפני התרומה, באחת הבדיקות שלי,
גילו שאני טרום-סוכרתית, דבר שלא
הייתי מודעת אליו, ומאז אני מקפידה
על יותר פעילות גופנית ותזונה בריאה

כרי, או אמרתי שכשאגמור ללדת אני
אעשה את זה", היא מספרת. "לפני
כשבע שנים, כשהילד שלי היה בן ארבע
וחצי, ראיתי הורעה שהרב ישעיהו הבר
מעמותת 'מתנת חיים', עמותה שמעור
דרת אנשים לתרום כליה, מגיע לאילת
עם אשתו כדי להגביר את המודעות
לתרומה אלטרואיסטית ולחפש תורם
לתושב אילת, אבי קינן ז"ל, שהיה

נחמה פריאל: "אתם פשוט
צריכים להיות אנשים
שעושים דברים טובים. זה
לא משנה אם תתרמו כליה
או משהו אחר, פשוט צריכים
להיות אנשים טובים"

נחמיה פריאל עם הנתרם מרדכי לוי. "לא הכרתי אותו"

יוסף כהן. קיבל כליה מנחמה פריאל

נולדו מחדש

מרדכי לוי ויוסף כהן, שקיבלו את התרומה מנחמה ונחמיה פריאל, מספרים על החיים החדשים שקיבלו בזכות הכליות שבני הזוג תרמו להם

הכליה של נחמיה פריאל הושתלה בגופו של מרדכי לוי. "עברו שלושה חודשים מאז ההשתלה והגעתי הש" בוע לביקורת בבית החולים, עשו לי אולטראסאונד ואמרו לי שזה כאילו נולדתי עם הכליה הזאת", הוא מספר השבוע בהתרגשות. "היא מתאימה לי ויושבת מצוין עם זרימת דם טובה והרגשתי צורך להודיע מיד לאחר מכן לנחמיה, והוא אמר שהוא בוכה מהתרגשות לאור החדשות. נחמיה איש כל כך מקסים".

בזמן השיחה איתו, לוי מבלה בחוף הים ונהנה מכל רגע. "עכשיו אחר הצהריים, אני בחוף הים עם מוזי" קה. בדרך כלל בשעה כזאת הייתי מחובר לדיאליזה ולאחר מכן לא ישן כל הלילה", הוא נזכר ומוסיף, "ברור שנחמיה הציל לי את החיים ושיפר לי את איכות החיים, והוא אפילו מרגיש טוב עם זה".

השניים שומרים על קשר רציף וק" רוב. "מדי יום שיש אנחנו מדברים ואני מעדכן אותו מה אמרו לי ומה מצבי, ויש לו גם קשרים בבית חולים בלינסון והוא לפעמים מדבר איתם ומקדימים לי תורים", מספר לוי, "חשוב מאוד שאנשים ימשיכו לת" רום ולהציל חיים".

לפני כשש שנים הושתלה בגופו של יוסף כהן הכליה של נחמה פריאל. "אני מרגיש מצוין הודות לתרומה שקיבלתי", הוא אומר השבוע. "מפ" תיע אותי בכל פעם מחדש שאנשים ממשיכים לתרום וזה לא מובן מא" ליו, כל הכבוד להם וכל הכבוד לנ" חמה שגם בזכותה יש לי חיים. בכל בוקר שאני מתעורר אני מודה לה ולאלוהים".

גם כהן ונחמה שומרים על קשר. "אני ונחמה בקשר ממש טוב, אנחנו נפגשים מדי פעם ומתעדכנים כל הזמן", הוא משתף.

לסיום כהן מבקש לעודד עוד אנשים לתרום כליה. "החיים שלי השתנו בזכות התרומה הזו, חשוב מאוד לת" רום ולהציל חיים", הוא מציין ומד" גיש, "הייתי אדם מת וקמתי לתחייה בזכות תרומת הכליה".

יזרמו עם זה שאני אעדר לאורך זמן. חשבתי שאני הולך להיעדר חודשיים, אבל יכולתי לחזור לעבודה כבר אחרי שבוע ימים, ולא היה לי מה לעשות בבית, אז חזרתי לעבודה אחרי שב" עיים בלבד מהניתוח".

סיכון מחושב

בתור הורים לתשעה ילדים החשש העיקרי והמובן של בני הזוג פריאל היה מה יעלה בגורל המשפחה אם יקרה משהו לאחר מהם או מה יהיה אם אחד מילדיהם יזדקק לתרומת כליה.

"הנוהל בתרומה אלטרואיסטית של כליה הוא אם מישהו תרם כליה ומישהו מהמשפחה שלו זקוק לכליה, אוטומ" טית אותו בן משפחה מקודם בתור", מסבירה נחמה. "בגלל שאני אמא לילדים, הייתה לי שאלה על הסיכון לילדים, אבל יש סיכון בכל מקום. אתה מכיר מישהו מאילת שנסע בכ" ביש הערבה ולא סיכן את החיים שלו? אנשים עושים בחיים דברים שיש בהם סיכון סטטיסטי מסוים, והסיכון בתור" מת כליה הוא יותר נמוך מאשר לנסוע בכביש הערבה", היא מדגישה.

"אף אחד לא הבטיח לנו מה תהיה תוחלת החיים שלנו ולא הכל בדינינו", מחדד נחמיה את דבריה של אשתו. "אנחנו סומכים על ריבוננו של עולם, על הטבע ועל הרופאים. אי אפשר כל החיים לחשוש. אנשים עושים ספורט אתגרי וזה הרבה יותר מסוכן".

איך נראים החיים עם כליה אחת?
נחמיה: "אלה חיים נורמליים לחלו" טין. יש כמה תרופות שאסור לקחת, וכן צריך להיות מודעים לזה שהחיים לא מובטחים וצריך לשמור על תזונה נכונה ופעילות גופנית".

נחמה: "אנחנו צריכים להיזהר קצת יותר מהאדם הממוצע ולא להתייבש".

ערבות הדדית

בני הזוג פריאל הם אנשים דתיים, והאמונה והרצון לסייע מושרשים בהם. "לצער, הרוב המכריע בפרופיל של התורמים האלטרואיסטים הם אנ" שים דתיים", אומרת נחמה. "בסך הכל יש גם חילונים שיתחברו לזה. בשורה

נחמיה פריאל בעת שירותו הצבאי

שון הוא שכנראה אצלנו בארץ יותר מקצועיים ויש גם כנראה עזרה מש" מיים, ובנוסף, כשהתורמים הם מהמ" שפחה עם מחויבות, פחות בודקים את מידת הבריאות שלהם ויותר מקלים. אצל תורמים אלטרואיסטיים לגמרי שאין להם קשר משפחתי בודקים את המצב הבריאותי הנוכחי וגם את הסי" כויים שייפתחו אצלם מחלה בעשורים הקרובים. לכן, מי שנבחר לתרום, הוא הרבה יותר בריא".

עוד הוא מוסיף, "יש בארץ כבר אלפי תרומות אלטרואיסטיות ומתוך המש" פחה, וברוך השם עד כה אף אחד לא נפטר ולא נפגע. מדובר בניתוח ברמה של מחלקה ראשונה ויש הקפדה מאוד גבוהה, גם על הבריאות לפני וגם בש" מירה על הבריאות אחרי התרומה".

מה הביא אתכם לתרום?
נחמה: "הרצון לתת. אמרתי לעצמי לי יש שתי כליות, אחת לי ואחת למי שצריך".

נחמיה: "קודם ראיתי והבנתי שזה לא מסוכן. מהכאבים לא חששתי, אלא מהגבלת הפעילות לאחר מכן. גם אחרי הניתוח לא סבלתי, ברקתי את עצמי ודי הופתעתי, עברתי את זה די מהר. לא הייתי צעיר כמו יתר התורמים, ולאחר בדיקות מעמיקות ואינטנסי" ביות הופתעתי כמה בריא אני נחשב. חוץ מזה, די מהר הבנתי כמה יש לי פוטנציאל טוב לתרום. די חששתי גם מהתגובה בעבודה, לא ידעתי כמה הם

יותר, מה שלא עשיתי בעבר. בשורה התחתונה - המצב הבריאותי שלי היום יותר טוב ממה שהיה לפני שתרמתי כליה", מספרת נחמה, ומוסיפה, "עב" רתי הרבה דברים מרגשים במהלך חי ואתי יכולה לומר שזה מרגש כמעט כמו להביא ילד לעולם. זאת ממש שמחה לדעת שאתה מציל חיים של אדם שעבר תקופה ארוכה של טיפולי דיאליזה והיה בסכנת חיים".

תיקון עולם

בעקבות אשתו, החליט גם נחמיה פריאל, בן זוגה של נחמה, להצטרף באחרונה למועדון תורמי הכליה האל" טרואיסטיים.

הכליה של נחמיה הושתלה במרדכי לוי, בן 60 מחיפה. "לא הכרתי אותו, אבל הסיפור שלו עוצב", הוא מספר. "הייתה לו בעיה מינורית בכליה, הרו" פאה נתנה לו כדורים, הרוקחת התקש" רה לרופאה ושאלה שוב אם היא בטוחה שהיא רוצה לתת לו את הכדור, הרו" פאה אישרה חצי מינון ולבסוף הייתה לו פגיעה בכליה ושנה וחצי הוא היה בדיאליזה. צריך לדעת לשאול פע" מיים, ולשמור על הבריאות".

איך התחששה לתרום כליה?

"זה באמת נותן סיפוק. זו חוויה יוצאת דופן ומרוויחים מזה. אתה פשוט תופס את האדם מהשעירות ומוציא אותו מהקבר. אני לא אומר את זה כי זה נשמע טוב, אלא באמת מרוויחים מזה מודעות לבריאות, מרוויחים את החוויה ומרוויחים את הזכות שהצלת אדם. לא עשינו את זה בשביל לקבל משהו בתמורה. הרבר היחיד הוא שה" רגשתי טוב, שיהיה לי טוב מזה וגם לעולם שאני אוכל לתת. זה חלק מה" חינוך שלנו. אני מקווה ומניח שזה לא רק בחינוך הדתי, אלא של כל יהודי. המילה הרווחת זה תיקון עולם. יהודים אוהבים לתקן את העולם לטוב, הם גם מאמינים בזה, זה חלק מהאמונה בגאולה ובציונות".

נחמיה מרגיש שההחלטה לתרום כליה לא הייתה מלווה בהתלבטויות רבות. "הסטטיסטיקה בעולם אומרת שיש סיכון של 1 ל-3,000 אבל יש שני הברלים חשובים", הוא מציין, "הרא"

התחנתונה, אני חושבת שאדם שעושה טוב זה בסוף חוזר אליו". גם נחמה מצר על כך שתרומות הכליה האלטרואיסטיות הפכו בעיקר לנחלתם של אנשים דתיים. "יש הרבה אנשים שרוצים לתרום. למשל, אדם שמתנדב כל יום במר"א ובארגוני חסד עושה הרבה יותר ממני", הוא אומר. "אני לא מסוגל להתנדב למשל אחרי יום עבודה, זה נראה לי הרבה יותר קשה וזה ממש לא מוגבל רק לדתיים, אלא לאנשים שיש להם כוחות נפש גדולים לתרום ונהנים מזה, הם רק צריכים כנראה איזושהי דחיפה כדי להבין שזה דבר אנושי לגמרי לתרום". מה החשיבות של התרומה הזאת ביהדות?

נחמה: "התנדבות ועזרה הרדית הן חלק מכל חברה אנושית, וזה גם חלק בסך הכל מעזרה הרדית. יש המון דברים שאנשים יוצאים מהבית ועוזרים, נותנים משלהם לאחרים וזה מה שאנחנו יכולנו לתת. היהדות קצת מרוימת את זה יותר, היא אומרת 'עולם חסד ייבנה' ו'על שלושה דברים העולם עומד - על התורה, על העבודה ועל גמילות חסדים', ומדברת על ערבות הרדית, אבל היהדות מרוממת את זה יותר. במקרה שלנו, יש את הפחד כי מוציאים משהו מהגוף שלך, ועל זה צריך להתגבר".

נחמה: "זה בכלל רווח בקרב יהודים וישראלים במיוחד. אנשים בארץ מוכנים לסכן את החיים שלהם בשביל להציל מישהו זר. אלה דברים שרואים בעיקר במדינה שלנו, וזה חשוב, במיוחד ביהדות".

מטרה משותפת

בישראל, בכלל, ובאילת, בפרט, יש לא מעט חולים הזקוקים לתרומת כליה. "התחלתי לספר בעבודה שאני הולך לתרום כליה ובשבוע שנסגר שאני תורם למישהו, ידעתי על שלושה אילתים שצריכים כליה וזה הכניס אותי לתחושות לא נעימות, אבל אחרי שהבטחתי לאדם, לא יכולתי כבר לחזור לאחור", משתף נחמה.

"אתם פשוט צריכים להיות אנשים שעושים דברים טובים", מרגישה נחמה. "זה לא משנה אם תתרמו כליה או משהו אחר, פשוט צריכים להיות אנשים טובים. בחברה הישראלית צריך לזכור את המאחד, את המשותף. כולנו חיים במדינה אחת עם מטרה משותפת".

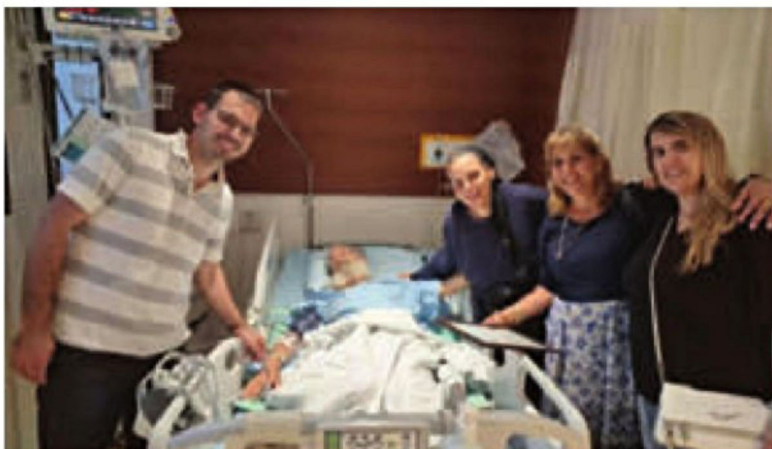
אנשים רבים חוששים לתרום כליה. מה המסר שלכם אליהם?

נחמה: "אני מבטיח שיקרה להם רק טוב ולא בקטע דתי. יהיו להם בדיקות רפואיות מקיפות שלא יצליחו לקבל בקופת חולים, הם יקבלו בשורה טובה שהם בריאים, לאחר מכן תהיה להם התלבטות לתרום או לא, שיתלבטו בזה, אבל קודם שיתחילו את התהליך, זה לא כזה נורא, זה ממש אנושי בזכות התקרבות הרפואה ורופאים שאכפת להם".

נחמה: "זה לא מעשה מטורף, זה מעשה אנושי, סביר, הגיוני, מועיל, תורם, ומרוויחים ממנו".

נחמה ונחמה עם הנתרם ואשתו

פריאל בבית החולים כשמסביב מיטתו בני משפחתו

נחמה פריאל: "עברתי הרבה דברים מרגשים במהלך חיי ואני יכולה לומר שזה מרגש כמעט כמו להביא ילד לעולם. זאת ממש שמחה לדעת שאתה מציל חיים של אדם שעבר תקופה ארוכה של טיפולי דיאליזה והיה בסכנת חיים"

המשפחה מפרגנת

ואיך ילדיהם, בני המשפחה והחברים הגיבו בני הזוג מספרים שאחרי שגם נחמה תרם כליה, ילדיהם הרפיסו חולצות ועליהן הכיתוב ההומוריסטי - "שני הורים - שתי כליות".

מה הייתה התגובה של הילדים כש סיפרתם להם שאתם הולכים לתרום כליה?

נחמה: "כשאני תרמתי הם היו בשוק מהרעיון, אבל אחרי שעברו שש שנים והם ראו שברוך השם הבריאות שלי טובה, זה עבר להם חלק. אני שיניתי רק את התזונה ועברתי להיות צמחוני. נית. בעקבות כל השינוי הזה אפילו רכשתי אופניים ואני רוכבת עליהם כל בוקר, זה עשה לי רק טוב. אחרי שנחמה תרם כבר היה להם יותר קל,

הם הבינו את המשמעות של לתרום ולהציל חיים וקיבלו את זה באווירה יותר טובה. הם רק אמרו לו 'אבא, רק אל תהיה משוגע כמו אמא, אתה יכול להמשיך לאכול אוכל רגיל'".

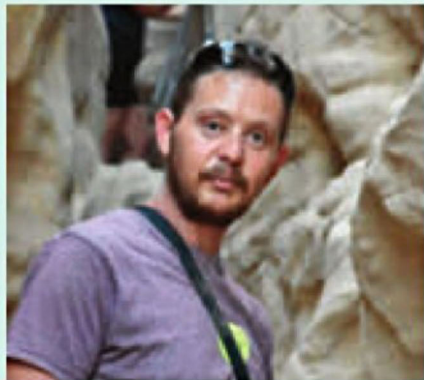
ואיך האנשים סביבכם מגיבים כשהם שומעים על התרומה?

נחמה: "כשהתחלתי עם זה, אחותי באה לבקר אותי בבית החולים וחשבה שאני משוגעת, אבל היא ידעה שאין מה לשכנע אותי כי אני מקרה אבוד. היו כמה אנשים שקצת דאגו, אבל מהר מאוד הם הבינו וראו איך התאוששתי מהר. בעקבותיי יש מורה אצלנו בצוות שראתה כמה החלמתי בקלות והיא גם תרמה לבעלה, ואמרה שמה שעזר לה היה שהיא ראתה איך החלמתי. אז הבת שלה סיפרה לגננת בגן של ילדיה, וכך גם הגננת מצאה תרומה לבן משפחה שלה בעקבות זה, וכך הלאה. זו שרשרת".

יש עוד זוגות כמוכם?

נחמה: "כתבה לי מישהי שיש קבוצה של 15 זוגות ששניהם תרמו. אחת מהקבוצה הזו, כאשר נודע לה שאנחנו שני בני זוג שתרמו, כתבה לי הודעת ברכה וזה היה מרגש".

נחמה: "אני לא יודע אם שני בני הזוג צריכים לתרום, אבל מי שהולך על זה, אסור לעשות את זה לבד, אלא רק אם יש תמיכה משפחתית ארוכה, תמיכה גם בתהליך וגם בהחלמה. בתהליך ההחלמה היה לי די סבבה, אבל זה בגלל שלא הייתי לבד. הייתי רגוע וידעתי שאני יכול להישען על מישהו וזה באמת חשוב".

דולב הרשקוביץ | צילום פרטי

"אל תפחדו לתרום"

דולב הרשקוביץ הוא אחד מכמה תושבי אילת שממתינים להשתלת כליה דחופה • "זו רק שאלה של זמן עד שיגיע תורם"

דולב הרשקוביץ (36), נשוי להרס זה שנה וחצי, הוא אחד מכמה אילתים שזקוקים בדחיפות להשתלת כליה. הכליות של הרשקוביץ לא התפתחו באופן תקין בזמן שהיה ברחם, ולפני 12 שנה קיבל לראשונה כליה מתורם. "הגוף תמיד נלחם באיבר שהכנסת לגוף, לכן לוקחים גם תרופות", הוא משתף.

כעת הוא זקוק לעוד השתלה. "אומנם יש דיאליזות שנותנות לך להישאר בחיים, אבל זה לא באמת חיים. אי אפשר לחיות עם זה לאורך זמן. החיים בצל הדיאליזה, למרות שיש לי חיים פעילים, הם חיים לא קלים. הטיפולים שקורים שלוש פעמים בשבוע גומרים אותך, קשה מאוד לנהל חיים מלאים ושלמים, וזה לא פשוט", הוא משתף. הרשקוביץ נעזר בעמותת "מתנת חיים" שייסד הרב ישעיהו הבר. העמותה עושה עבודת קודש ומחפשת תורמים אלטרואיסטיים למי שזקוקים להשתלת כליה.

חיייהם של הרשקוביץ, עצמאי בתחום השיפוצים והבנייה, ושל נחמה פריאל, נקשרו כשלפני כמה שנים הרשקוביץ ועוד קבלן שיפצו את ביתה של משפחת פריאל אחרי ששריפה כילתה אותו. "זו רק שאלה של זמן עד שיגיע תורם, אני מצפה לזה בכיליון עיניים", אומר הרשקוביץ. "זה לחזור לחיים בכל צורה אפשרית שניתן לחשוב עליה. הציפייה לתרומה ולהשתלת זה מה שגורם לך להמשיך בחיים, זה גורם לאופטימיות".

עד כה הוצעו להרשקוביץ כמה תרומות כליות, אבל למרבה הצער, לא נמצאה התאמה. "זה כמו רכבת הרים, יש הרגשה שהנה זה בא, הנה מתקרבים והבדיקות לפעמים לוקחות חודשים, ואז פתאום אומרים לך שזה לא מתאים. זה מבאס, אבל אי אפשר לתת לזה לשלוט בחיים, למרות שזה תמיד קיים, תמיד שם".

מה המסר שלך?
"אל תחששו לתרום. תסתכלו על נחמה פריאל, הוא לא אדם צעיר ובכל זאת זה לא עשה לו נזק בחיים, זה עשה לו רק טוב. אנשים, אל תפחדו לעזור".